

W polskiej literaturze prawniczej z obszaru szeroko rozumianego prawa energetycznego trudno jest znaleźć szersze odniesienie do tematyki z zakresu prawa energetycznego (szerzej: prawa regulacji sektorowej), które dotyczyłoby innego systemu prawnego poza systemami państw członkowskich UE, samej Unii Europejskiej, czy w końcu USA. Bez wątplenia wskazana okoliczność znajduje swoje zakorzenienie w przenikaniu rozwiązań regulacyjnych powstałych w USA do krajów europejskich oraz samej UE. Nie łatwo doszukać się tu takiego kierunku, takich koncepcji prawnych, które wykraczałyby poza utarty kanon gospodarczo-prawnych relacji kształtujących się na bazie powojennych stosunków euroatlantyckich. Ten stan charakteryzujący się brakiem prób odniesienia do problemów prawnych państw nienależących do głównego nurtu badawczego należy ocenić negatywnie. Szczególnie widoczna w tym kontekście pozostaje niewielka skala refleksji nad systemem prawnym jednego z największych sąsiadów Polski, jakim pozostaje Ukraina. Pewne zdziwienie może budzić sytuacja, w której przedmiotem szerszego zainteresowania nauki prawa nie była dotąd regulacja sektora energetycznego państwa, które pozostaje dla krajów Europy jednym z najważniejszych państw tranzytowych paliw gazowych z Rosji i Azji Centralnej. Odpowiadając na deficyt badań w obszarze ukraińskiego prawa energetycznego, autorzy projektu proponują podjęcie badań mających wykazać, w jaki sposób (za pomocą jakich instrumentów prawnych) oraz w jakim stopniu ustawodawca ukraiński reguluje sektor energetyczny. Niezwykle istotną kwestią pozostaje w tym kontekście ustalenie celów oraz wartości, które decydują o kształcie ukraińskiego prawa energetycznego. Choć, jak się wydaje, ukraińskie prawo wyraża cele i wartości przynajmniej częściowo spójne z prawem krajów zachodnich (wskazuje na ochronę konkurencji, ochronę środowiska, bezpieczeństwo energetyczne), to jednak w praktyce nie realizuje ich, nie wprowadzając nowych lub nie wykorzystując istniejących narzędzi prawnych z tymi celami (wartościami) zgodnych. Dla lepszego i pełniejszego zrozumienia stanu rozwoju prawa ukraińskiego konieczne jest, zdaniem autorów, porównanie tworzących go przepisów z przepisami należącymi do innego systemu prawnego. Obecnie przyjmuje się, że rozwiązania przyjęte w prawie energetycznym Unii Europejskiej (m.in. akty prawne należące do tzw. III pakietu energetycznego) są charakterystyczne dla nowoczesnych przepisów wprowadzających regulację sektorów infrastrukturalnych i sieciowych. Stąd też decyzja o porównaniu ukraińskich aktów prawnych z analogicznymi aktami prawa unijnego, którego zarówno cele i wartości, jak i poszczególne „narzędzia” prawne (instrumenty prawne) należy uznać za spójne, a tym samym mogące zapewnić m.in. zwiększenie konkurencji na rynku energii (elektrycznej, paliw gazowych), ochronę interesów konsumentów (gospodarstw domowych), bezpieczeństwo energetyczne oraz ochronę środowiska naturalnego. Perspektywa porównania nie tylko samych celów oraz wartości, ale i rzeczywistego sposobu ich wdrażania w prawie energetycznym, może stanowić rzadką okazję do pokazania różnic i podobieństw między dwoma różnymi systemami prawnymi. Biorąc pod uwagę cel i znaczenie projektu dla nauki, nie można nie docenić istotnych walorów edukacyjnych oraz promocyjnych projektu. Warto bowiem zauważyć, że porównanie unijnego i ukraińskiego prawa energetycznego może służyć większemu wzajemnemu zrozumieniu wartości, jakie kształtują oba systemy prawne w tych niezwykle ważnych gospodarczo obszarach. Za szczególnie istotną należy uznać w tym kontekście możliwość przedstawienia i promowania europejskich wartości wśród ukraińskich czytelników (naukowców, przedstawicieli administracji publicznej oraz specjalistów zajmujących się sektorem energetycznym) poprzez wydanie wieńczącej projekt monografii m.in. w języku ukraińskim, a także, co bardzo istotne, możliwość przedstawienia wyników badań w naukowych czasopiśmie ukraińskich. Z kolei wydanie monografii w języku angielskim może pomóc upowszechnić rezultaty badawcze także w innych krajach Unii Europejskiej. Wydanie w odrębnej publikacji podstawowych przepisów prawnych z zakresu prawa energetycznego (w trzech wersjach językowych) umożliwi czytelnikom lepsze zrozumienie oraz weryfikację uzyskanych rezultatów badawczych. Rezultaty niniejszego projektu badawczego mogą, w opinii autorów, nie tylko zmniejszyć wskazaną powyżej lukę, ale także wnieść znaczny wkład w poznanie tego nieznanego powszechnie obszaru zagadnień, jakim pozostaje regulacja sektora energetycznego na Ukrainie, jak również doprowadzić do wzrostu zainteresowania problematyką ukraińskiego prawa energetycznego.